

מתאקלמים בשטח

מעון הדרכה – שועלים נופלים בפח

רציונל: האשפה שמטיילים מפזרים אינה פוגעת רק במראה ובריח הנעים של היער ושל המרחבים הפתוחים. הפסולת מתפרקת, מחלחלת למקורות המים ונשטפת לים, מגיעה לאוויר, מרעילה את הצמחים ואת מקורות המזון של בעלי החיים, וגם משנה את ההרכב והחומציות של הקרקע. היא גורמת נזקים רבים לבעלי החיים שמסתבכים בה או בולעים את האריזות, וכתוצאה מכך נפצעים, חולים, ולעיתים אף מתים. כמקור מזון זמין וקל, פסולת אורגנית המושארת בפחים פתוחים עלולה לגרום להתרבות לא מרוסנת של מינים שניזונים ממנה, ובהמשך לפגיעה במגוון המינים וליציאה של המערכת האקולוגית כולה מאיזון.

אוכלוסיית היעד: תלמידי כיתה ז ומעלה

משך הפעילות: כ-35 דקות

מטרות

- היכרות עם הבעיות שיוצרת פסולת שמושארת בשטח
- הבנת האחריות האישית של כל מודרך כלפי הסביבה
- היכרות עם פעולות שכל אחד יכול לבצע כדי להתמודד עם בעיית הפסולת
- התחייבות, אחריות ומעורבות אישית, הנעה לפעולה

ציוד והכנות

- כרטיסיות שועלים נופלים בפח
- דפים וכלי כתיבה

מהלך הפעילות

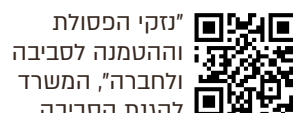

נעלה את נושא הפסולת שמטיילים משאירים ביערות ובמרחבים הפתוחים, ונשאל כיצד היא משפיעה על הסביבה, על הצמחים ועל בעלי החיים. נציין כי הפסולת היא חלק בלתי נפרד מחיי היום-יום שלנו, וכי למרות שאנו נוטים להתעלם מקיומה מרגע שהשלכנו אותה לפח הקרוב, היא משפיעה על חיינו מבחינות רבות. נסביר שישראל היא אחת המובילות בעולם בייצור פסולת לתושב. השלכת פסולת בשטחים פתוחים או הטמנתה באתרי פסולת ללא תשתיות נדרשות גורמת למפגעים סביבתיים קשים כמו: • פגיעה בנוף • זיהום קרקע • זיהום מים • זיהום אוויר ופליטת גזי חממה (בעקבות פליטת מתאן בפירוק פסולת אורגנית) • שינוי המארג האקולוגי (התרבות מין מסוים עקב ריבוי מזון שמקורו בפסולת לא מוטמנת שיוצר האדם). הטיפול בפסולת הכרחי למניעת מפגעי בריאות, ריח, סביבה נופך, וכן לשמירה על אורח חיים בריא ונעים.

להרחבה - סרקו:

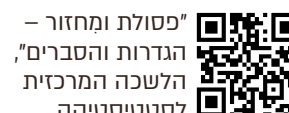
מדור פסולת
באתר קק"ל

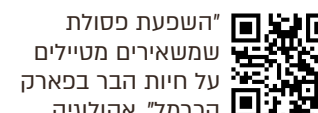
"נזקי הפסולת
וההטמנה לסביבה
ולחברה", המשרד
להגנת הסביבה

"פסולת",
אדם טבע
ודין

"פסולת ומחזור –
הגדרות והסברים",
הלשכה המרכזית
לסטטיסטיקה

"השפעת פסולת
שמשאירים מטיילים
על חיות הבר בפארק
הכרמל", אקולוגיה
וסביבה - כתב
עת למדע ולמדיניות
הסביבה

אכס
פסולת
במרחב
הפתוח

החטיבה
לחינוך ולקהילה

מתאקלמים בשטח

משחק השועל והפסולת

נזמין מתנדבים ונחלק להם את תמונות השועל והפסולת. נגדיר את המשימה: על המתנדבים להסתדר בשורה בהתאם לרצף השתלשלות סיפור המקרה בזמן הקצר ביותר וללא דיבורים.

נבקש מכל מתנדב להקריא את הכתוב בכרטיסייה שלו, ותוך כדי כך נוודא שהסדר נכון. במקביל נדגיש את הבעיות העולות מהסיפור (הפח נשאר פתוח, המטיילים - אנחנו - הבאנו אשפה/פסולת לשטח, יש פח, יש אריזות שונות מפוזרות בשטח הפתוח ועוד).

בעיות ופתרונות

נחלק את הקבוצה לחוליות משימה. כל קבוצה תחשוב על פתרון לבעיית הפסולת שהוצגה זה עתה בסיפור, ותציג את הפתרון שלה לקבוצה באופן יצירתי (הצגה / שיר / סיפור בחרוזים / כתבת חדשות ועוד).

בזמן הצגת התוצרים ניתן לצלם את החוליות ולפרסם את התמונות והסרטונים בקבוצה של הכיתה / ההורים / אתר בית הספר.

סיכום

נחזור בקצרה על הבעיות שיוצרת השארת הפסולת במרחב הפתוח, ונסכם יחד עם המשתתפים את הפתרונות שהחוליות הציגו לבעיה. נקפיד להדגיש ולהוסיף גם פתרונות שביסודם צמצום הפסולת שהמטיילים משאירים בשטח מלכתחילה, לדוגמה, שימוש בכלים רב-פעמיים, איסוף האשפה והשלכתה בבית עם תום הטיול, בחירה במוצרים שמפחיתים את כמות הפסולת, כמו למשל רכישה של חטיף באריזות חיסכון גדולות משותפות לקבוצת ילדים ולא באריזות אישיות קטנות. נציין בהזדמנות זו, שגם בחירה במוצרים המיוצרים באופן שלא פוגע בסביבה ובבעלי החיים (לדוגמה דיג טונה שאינו פוגע בדולפינים) יכולה להשפיע לטובה על הסביבה.

נסיים את הפעילות בהיגד "כל אחד משנה". בהתאם לקבוצה ולזמן, אפשר להרחיב ולנהל דיון על האפשרויות שלנו להשפיע על הסביבה הקרובה לנו באמצעות בחירות אישיות נכונות, על האופן שצריכת מוצרים מסוימים בדרך מסוימת יכולה להקטין את כמות הפסולת, ועל ההשלכות שיש לפסולת על הסביבה. נרחיב על ההשפעה שיש לנו כצרכנים על חברות עסקיות גדולות.

בהמשך המסלול נפנה יותר תשומת לב לפסולת שפזורה בשטח: נמשיך לאסוף פסולת שלנו ופסולת שהשאירו אחרים, נדווח לרשויות על מפגעים, ונחזור על הסלוגן: "קחו את הפסולת איתכם!"

לכתבה על דיג טונה
שאינו פוגע בדולפינים

החטיבה
לחינוך ולקהילה

צילום: ירון בן

החטיבה
לחינוך
ולקהילה

קרן קיימת לישראל
K K L - J N F

מתאקלמים בשטח

שועל מצוי

השועל הוא אוכל-כול, ובתפריטו נכללים מכרסמים, עופות, חרקים, לטאות, ביצים ופירות. כמו כן, בקרבת מקומות יישוב השועל ניזון גם משאריות מזון של האדם

לוח ומחזור: סגור

החטיבה
לחינוך
ולקהילה

קור קימת לישראל
K K L - J N F

מודפס על נייר אקולוגי למען הסביבה

מתאקלמים בשטח

קרן קיימת לישראל
K K L - J N F

החטיבה
לחינוך ולקהילה

השועל, כמו כל חיית בר, מחפש רוב הזמן מזון, וכאשר נקרית בזרנו
הזדמנות 'זולה' שאינה כרוכה בזבז אנרגיה להשגת המזון, הוא קופץ
עליה "בארבע רגליים!"

לוח [מחיר]: סלמיות

החטיבה
לחינוך
ולקהילה

קרן קיימת לישראל
K K L - J N F

מתאקלמים בשטח

השועל מוציא 'ארוחה' מן הפח כמעט ללא מאמץ. מזון קל להשגה המצוי
בשפע, מאפשר לאוכלוסיית השועלים לגדול, ובכך גורם להפרה של האיזון
האקולוגי

צילום: דניאל ורדי

החטיבה
לחינוך
ולקהילה
קרן קיימת לישראל
K K L - J N F

מודפס על נייר אקולוגי למען הסביבה

מתאקלמים בשטח

הארוחה שבחר השועל מסוכנת לבריאותו:
לחם, שהוא מזון מעובד ומתועש שאיננו בתפריט הטבעי של השועל, עלול
ליצור בצקת במעייים שלו, ושקית הניילון עלולה לסתום לו את המעייים

לוח ולחיות: סוגי

החטיבה
לחינוך
ולקהילה
קרן קיימת לישראל
K K L - J N F

מודפס על נייר אקולוגי למען הסביבה

מתאקלמים בשטח

אפשר להבחין בניילון לא מעוכל בגללי השועל. במקרה הזה הניילון נפלט,
אבל במקרים רבים אריזות המזון מסתבכות במעיים ומזיקות למערכת העיכול
של בעל החיים. לעיתים הפגיעה קשה, ובעל החיים מת